

Siikalatvan kunnan lausunto Pohteen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelma

Siikalatvan kunta kiittää hyvinvointialuetta mahdollisuudesta saada lausua järjestämissuunnitelma-luonnoksesta. Siikalatvan sosiaali- ja terveystalvelut siirtyvät Pohteen omaan tuotantoon 1.1.2027. Pohde on todennut, että sote-yksikön talvelut arvioidaan väestön talvelutarve ja etäisyydet huomioiden. Siikalatvan kunta edellyttää, että arvioidessaan Siikalatvan sosiaali- ja terveystalvelujen talveluverkostoa ja -valikoimaa (akuuttiosaston tarve) vuoden 2027 alussa Pohteen on tarkasteltava talvelujen kokonaisvaikutuksia eikä vain yksittäisten talvelujen kustannuksia. Talvelumuutoksista tulee tehdä ennakkollinen vaikutusten arviointi ja käydä vuoropuhelu Siikalatvan kunnan kanssa ennen päätöksentekoa. Akuuttiosaston jatkosta tulee tehdä laaja vaikutusten arviointi ennen mahdollista talvelutasomuutosta.

Siikalatvan kunta pitää välttämättömänä, että sosiaali- ja terveystalveluiden ulkoistuksesta saadut kokemukset sekä kustannushyötydata käytetään tietoperustana talveluiden järjestämisessä Siikalatvan alueella. Perusterveydenhuollon talvelutasoa sekä saavutettavuutta ei pidä heikentää, koska on näyttöä siitä, että vahva perusterveydenhuollon sotekeskus tuo säästöä kalliista vaativamman tason hoidosta. Digitaaliset ja liikkuvat talvelut tulee nähdä lähipalveluja täydentävinä, ei automaattisina korvaajina.

Siikalatvan kunta painottaa nuorten kannalta riittävien kuraattori- ja psykologitalveluiden merkitystä. Pitkät välimatkat tuottavat erityisen haasteen myös nuorille, kun kaikilla ei vielä ole ajokorttia tai muutoin mahdollisuutta saavuttaa näitä talveluita. Ikäihmisten talveluiden osalta kotona asumisen tukeminen on inhimillinen vaihtoehto ja se edellyttää kotiin tuotavien talveluiden varmistamista. Lisäksi talveluasumisen yksiköt eivät saisi siirtyä liian kauas omaisista. Pohteen eteläisen alueen talvelujen järjestämisessä tulee huomioida pitkien etäisyyksien lisäksi väestön talvelutarve ja hoitoisuustaso sekä olemassa olevien tilojen, laitteiden ja henkilöstöosaamisen käyttö. Etäisyydet tulee muuttaa mitattaviksi saavutettavuuskriteereiksi ja keskeisten lähipalvelujen vähimmäistaso tulee määritellä vuosille 2027–2030.

Siikalatvan kunta korostaa, että perusterveydenhuollon talvelutason turvaamisen myös lähiseudun kunnissa on tärkeää myös Siikalatvalla asuvien sekä työssäkäyntialueen väestön sekä työnantajien näkökulmasta. Siikalatvan kunta pitää tärkeänä, että Oulaskankaan sairaala toimii jatkossakin laajan talvelun SoTe-keskuksena, jossa perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido ja poliklinikkatoiminta muodostavat toimivan kokonaisuuden.

Vammaisten henkilöjen pitkäaikaisten asumistalvelujen (ympäri vuorokautinen talveluasuminen ja yhteisöllinen asuminen) toteuttaminen laajempaa alueellista järjestelyä edellyttää huolellista vaikutusarviointia. Siikalatvan kunta ei kannata omaishoidon tuen sekä sijaishoitajan palkkioluokkien päivittämistä järjestämissuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Omaishoidon tuki nykyisessä muodossaan tuo säästöä hyvinvointialueelle vahvistaessa omaishoitajien mahdollisuuksia toteuttaa hoivaa täysipainoisesti. Pohjois-Suomen yhteistyöalueen keskiarvon käyttäminen harmonisointiperusteena ei ole kestävää. Sen sijaan yhteistyöalueen tulisi toimia siihen suuntaan, että muilla alueilla omaishoidon ja sijaisuuksien palkkiotasoa korotetaan. Tämä toimii osaratkaisuna siihen, että kalliimman yhteisöllisen asumisen tai laitoshoidon sekä kotiin tuotavien talveluiden tarve pysyy maltillisempaa. Tällä ratkaisulla varmistetaan osaltaan myös sijaishoitajien saatavuus.

Siikalatvan kunnanhallitus 6.10.2026